

Toestand van het watersysteem

8 november 2024

Documentbeschrijving

Titel

Toestand van het watersysteem - 8 november 2024

Samenstellers

VMM

Kern Beheer en Investerings Waterlopen, Kern Planning Integraal Waterbeleid

Inhoud

De VMM rapporteert maandelijks over de kwantitatieve toestand van de watersystemen onder haar bevoegdheid: de onbevaarbare waterlopen en het freatisch grondwater. Ook de meteorologische situatie wordt besproken aangezien deze een directe invloed heeft op de kwantitatieve toestand van het watersysteem. Bijzondere aandacht wordt besteed aan hydrologische extremen (overstromingen en droogtes) en afwijkingen (anomalieën) t.o.v. de historisch normale toestand. Waar mogelijk schatten we de verwachte evolutie van de indicatoren in.

Het actueel risico op overstromingen of droogte wordt bepaald door een combinatie van het *potentieel* risico (of hoe abnormaal nat of droog de huidige situatie al is) en het *acuut* risico (of het effect van de verwachte neerslaghoeveelheden). Het actuele risico op overstromingen en droogte, en voorspellingen voor de korte termijn (48u) en lange termijn (10 dagen) worden continu opgevolgd en kunnen geraadpleegd worden op waterinfo.vlaanderen.be.

Wijze van refereren

Vlaamse Milieumaatschappij (2024), Toestand van het watersysteem - 8 november 2024.

Verantwoordelijke uitgever

Bernard De Potter, Vlaamse Milieumaatschappij

Vragen in verband met dit rapport

Vlaamse Milieumaatschappij

Dokter De Moorstraat 24-26

9300 Aalst

Tel: 053 72 62 10

info@vmm.be

Inhoud

1	Meteorologie	4
1.1	Neerslag	4
1.1.1	Waarnemingen	4
1.1.2	Voorspellingen	6
1.2	Neerslagtekort	10
2	Hydrologie	11
2.1	Bodemverzadiging	11
2.2	Freatisch grondwater	13
2.2.1	Historische vergelijking	13
2.2.2	Is het freatische grondwater gestegen of gedaald?	19
2.2.3	Worden er volgende maand zeer lage of zeer hoge freatische grondwaterstanden verwacht?	20
2.3	Debieten onbevaarbare waterlopen	22
2.3.1	Waarnemingen	22
2.3.2	Voorspellingen	25
3	Samenvatting	25

Figuren

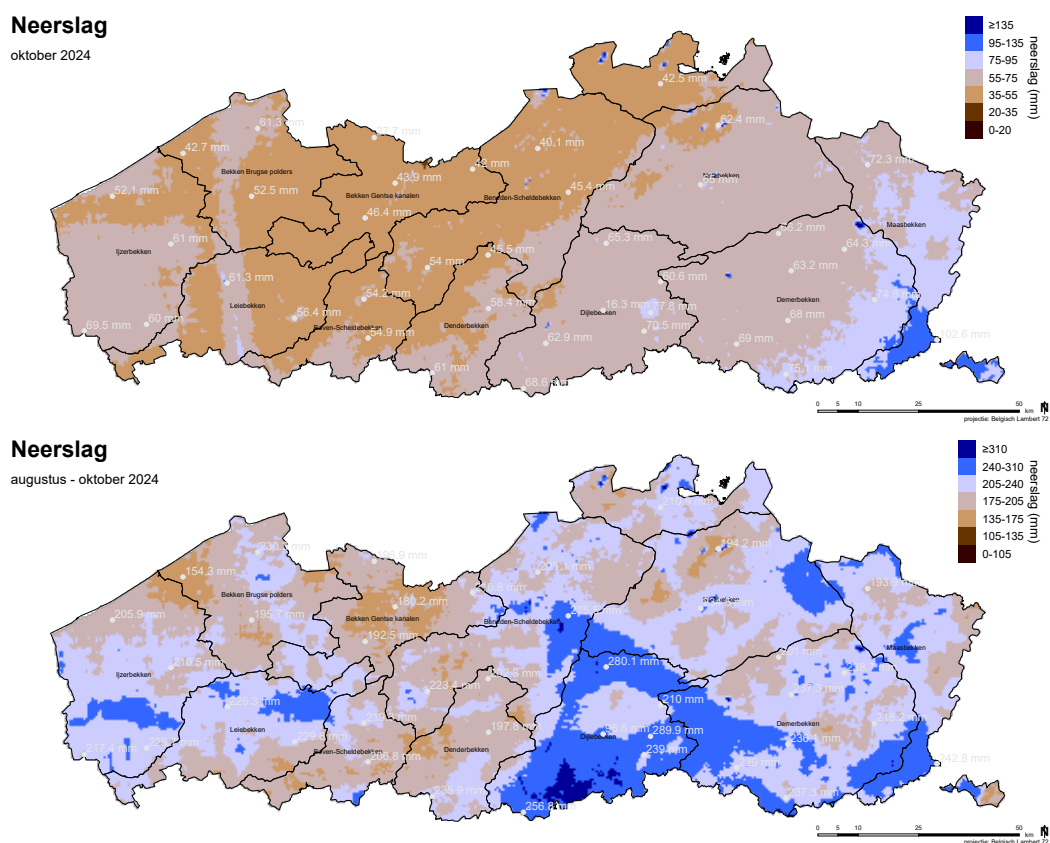
1	Neerslagtotalen	4
2	Waargenomen ruimtelijke spreiding van de SPI	5
3	Voorspelde neerslag	6
4	Voorspelde ruimtelijke spreiding van de SPI	7
5	Spreiding op de SPI1 voorspelling	8
6	Spreiding op de SPI3 voorspelling	9
7	Oppervlakkige bodemverzadiging en bodemverzadiging voor het profiel.	11
8	Oppervlakkige bodemverzadiging en bodemverzadiging voor het profiel.	12
9	Absolute toestand van de freatische grondwaterstand.	14
10	Relatieve toestand van de freatische grondwaterstand.	16
11	Relatieve toestand van de freatische grondwaterstand (6/4/2000 - 6/10/2024).	17
12	Afwijking van het grondwaterpeil t.o.v. een normaal seizoen.	18
13	Waargenomen ruimtelijke spreiding van de freatische grondwaterstanden.	19
14	Voorspelde ruimtelijke spreiding van de zeer hoge freatische grondwaterstanden.	20
15	Voorspelde ruimtelijke spreiding van de zeer lage freatische grondwaterstanden.	21
16	Verandering van het 14-daags gemiddeld debiet.	22
17	Percentielwaarden van het 14-daags gemiddeld debiet.	22
18	Stroomgebiedsgemiddelde specifieke afvoer	24

1 Meteorologie

1.1 Neerslag

1.1.1 Waarnemingen

Oktober was een zeer gemiddelde maand voor wat betreft het neerslagtotaal. In Ukkel viel er 67,7 mm t.o.v. een normale waarde (1991-2020) van 67,8 mm (bron: KMI). De neerslagkaart toont dat de westelijke bekkens iets minder neerslag ontvingen met waarden tussen de 35 en 55 mm. In het uiterste oosten viel de meeste neerslag op te tekenen met waarden tot ca. 100 mm in het zuidelijke Maasbekken en de Voerstreek (Figuur 1).

Figuur 1: Neerslagtotaal voor de voorbije maand, resp. voorbije 3 maanden op basis van het Vlaamse neerslagradarcompositie (achtergrond) en VMM-pluviometernetwerk (punten).

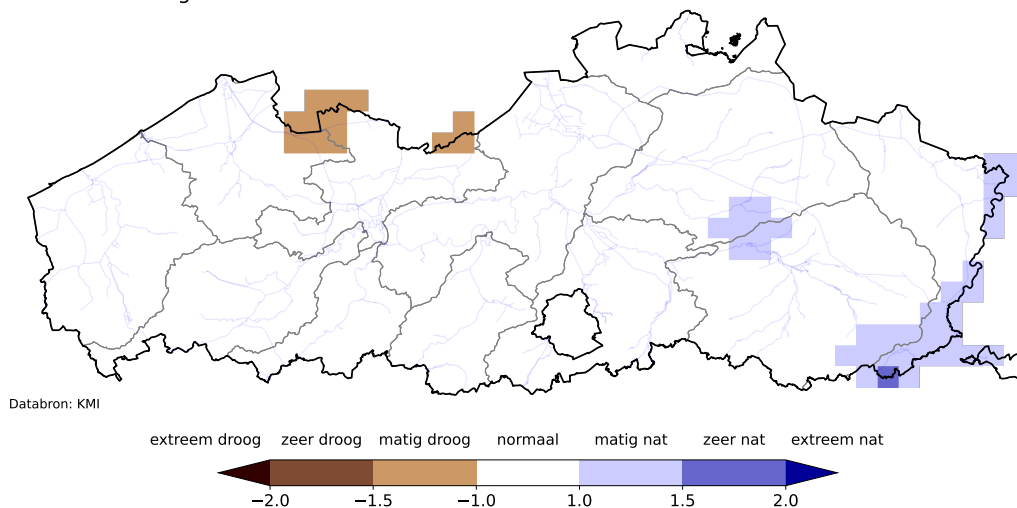
De neerslagtotaal in het VMM-pluviometernetwerk variëren voor oktober tussen 37,7 mm (Boekhoute) en 102,6 mm (Kanne). Gemiddeld over de VMM pluviometers vinden we een neerslagtotaal van 57,8 mm wat aangeeft dat het in Vlaanderen gemiddeld iets droger is gebeven dan wat de metingen in Ukkel aangeven (Figuur 1).

De neerslagtotaal in het VMM-pluviometernetwerk van de voorbije 3 maanden (augustus t.e.m. oktober) geven nog altijd een gevarieerd beeld met de meeste neerslag in de oostelijke bekkens.

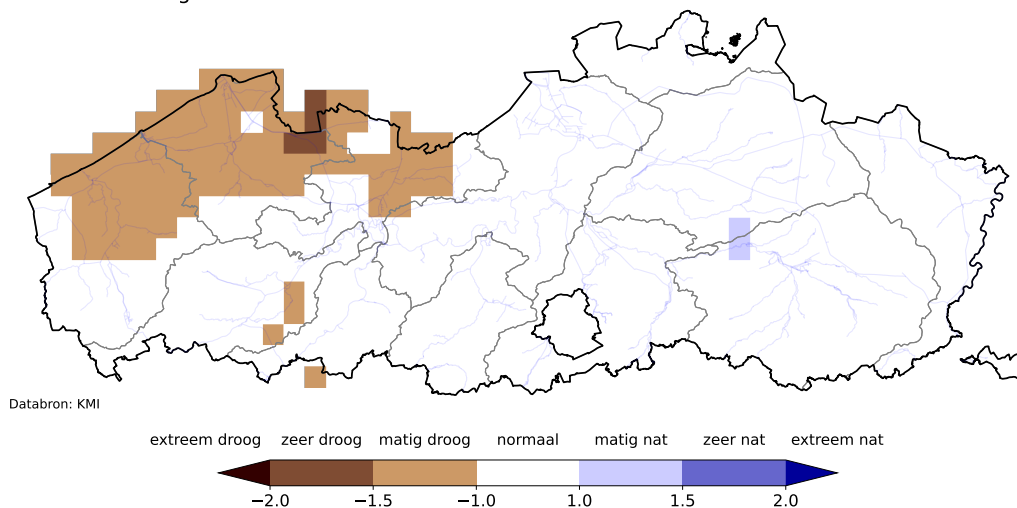
De neerslagtotalen voor de afgelopen 3 maanden variëren van 154,3 mm in Klemskerke waar de minste neerslag viel tot 289,9 mm voor Heverlee met de meeste neerslag. Gemiddeld registreerden de VMM pluviometers voor de voorbije 3 maanden 220,8 mm neerslag, wat neerkomt op zo'n 101 % van het klimatologisch normaal van 219,6 mm (1991-2020) (bron: KMI). Lokaal in Ukkel viel daarentegen 344,4 mm neerslag voor dezelfde periode, wat 157% van de normale waarde bedraagt.

De afgebeelde neerslagkaarten van [Figuur 1](#) zijn aangemaakt op basis van het Vlaamse neerslagradar-composiet, gecalibreerd met de overeenkomstige neerslagtotalen van het VMM-pluviometernetwerk.

SPI1 waarneming voor 2024-11-03

SPI3 waarneming voor 2024-11-03

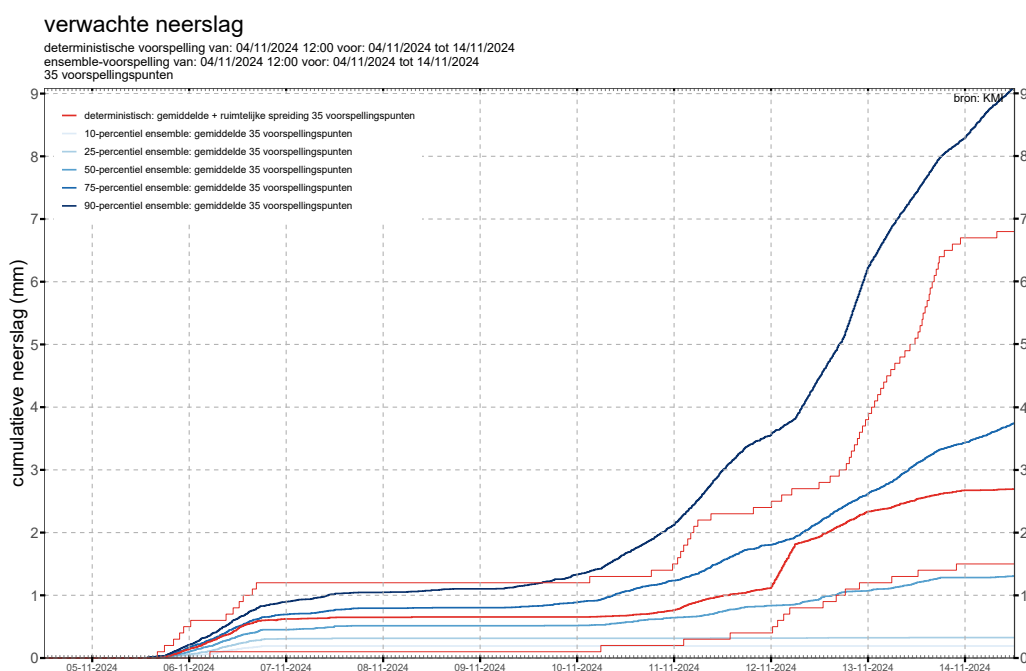
Figuur 2: Ruimtelijke spreiding van de SPI-1 (boven) en SPI-3 (onder) indicator. Databron: KMI.

De SPI¹ index op de korte termijn (SPI-1) vertoont op 3/11/2024 nagenoeg voor gans Vlaanderen normale waarden voor de tijd van het jaar. Enkel in het uiterste oosten wordt een zone met matig natte waarden vastgesteld en in het noorden van de provincie Oost-Vlaanderen worden matig droge waarden opgetekend.

Voor de SPI index op langere termijn (SPI-3) zien we op 3/11/2024 eveneens overal normale waarden, behalve voor een zone in het noordwesten van onze regio waar reeds matig droge waarden opgetekend worden voor de tijd van het jaar (Data: KMI).

1.1.2 Voorspellingen

Op 4 november wordt voor de periode tot 14 november gemiddeld over Vlaanderen slechts een bescheiden hoeveelheid neerslag voorspeld, gaande van 0,3 mm (P25) tot 3,7 mm (P75) met een mediaan waarde van 1,3 mm (Figuur 3; bron: KMI). Hierdoor verwachten we dat de korte termijn index (SPI-1) verder zal evolueren naar een matig droge situatie voor grote delen van Vlaanderen met een zeer droge toestand in het noorden van Oost-Vlaanderen. Ook voor de voorspelde SPI-3 index (3-maandelijks) verwachten we een evolutie naar een matig droge toestand voor het noordwesten van Vlaanderen (Figuur 4).

Figuur 3: Neerslagvoorspelling voor de lange termijn (bron: KMI). Gemiddelde voor de percentielen van de ensemblevoorspellingen (blauwe lijnen), en ruimtelijke variatie in de deterministische voorspelling (rode lijnen) voor 35 voorspellingspunten verspreid over Vlaanderen.

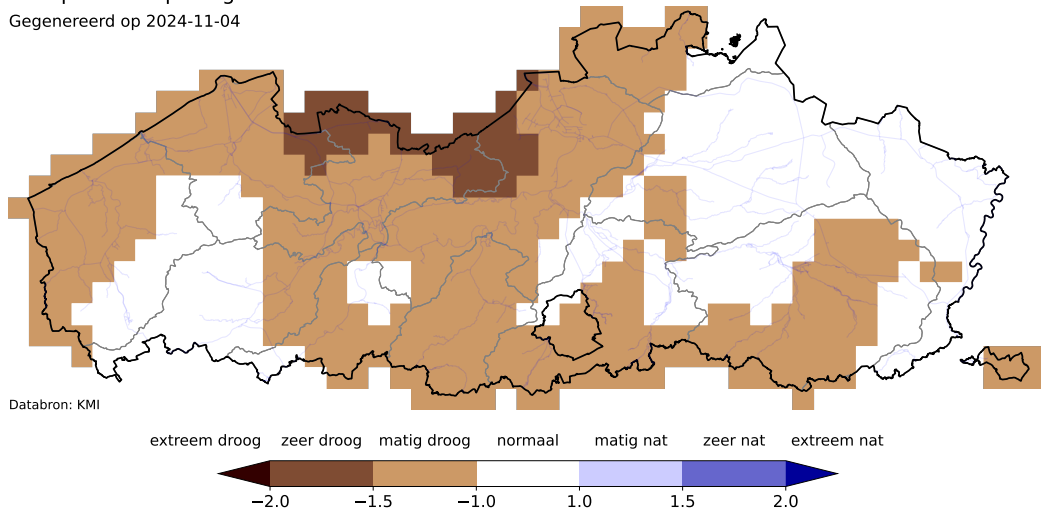
Als gevolg van de beperkte spreiding op de neerslagvoorspelling zien we dat bovenstaande verwachting geldig blijft voor zowel een droog neerslagscenario (ensemble P15) als een nat neerslagscenario

¹De Standardized Precipitation Index (SPI) geeft de afwijking van de voorbije neerslag t.o.v. het historische normaal weer. SPI-1 (korte termijn) en SPI-3 (lange termijn) geven aan hoe droog of nat de voorbije maand (30 dagen) en 3 maanden (90 dagen) waren t.o.v. dezelfde periode op de desbetreffende locatie in de voorbije 30 jaar (bron: KMI).

(ensemble P85) en dit voor zowel de SPI-1 als de SPI- 3 indicator. [Figuur 5](#) en [Figuur 6](#) illustreren dit.

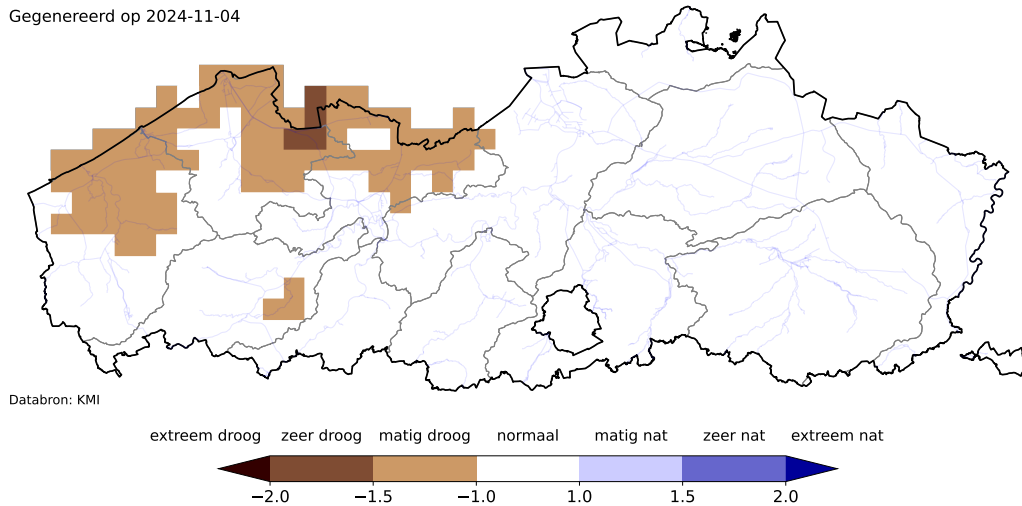
SPI1 p50 voorspelling voor 2024-11-13

Gegenereerd op 2024-11-04

SPI3 p50 voorspelling voor 2024-11-13

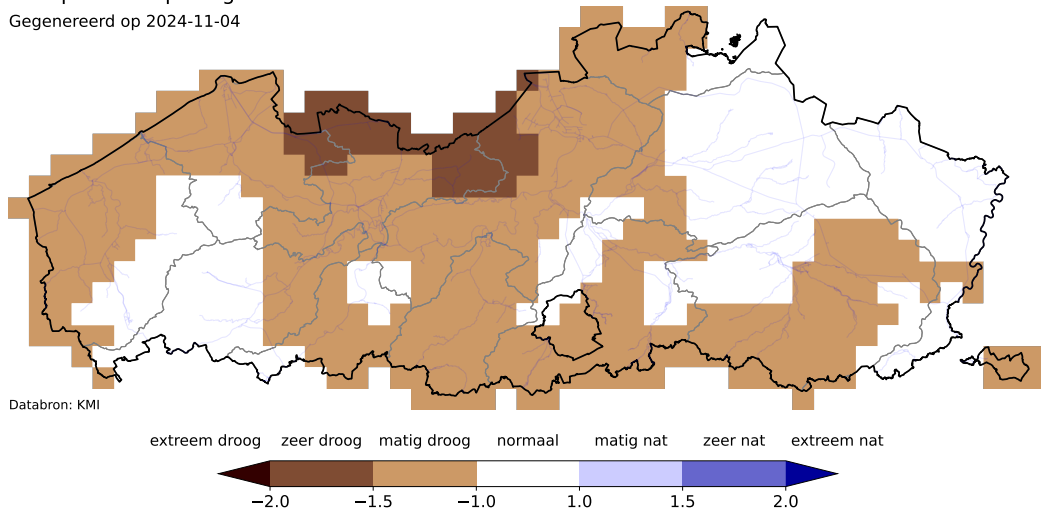
Gegenereerd op 2024-11-04

Figuur 4: Voorspelde ruimtelijke spreiding van de SPI-1 (boven) en SPI-3 (onder) indicator. (bron KMI)

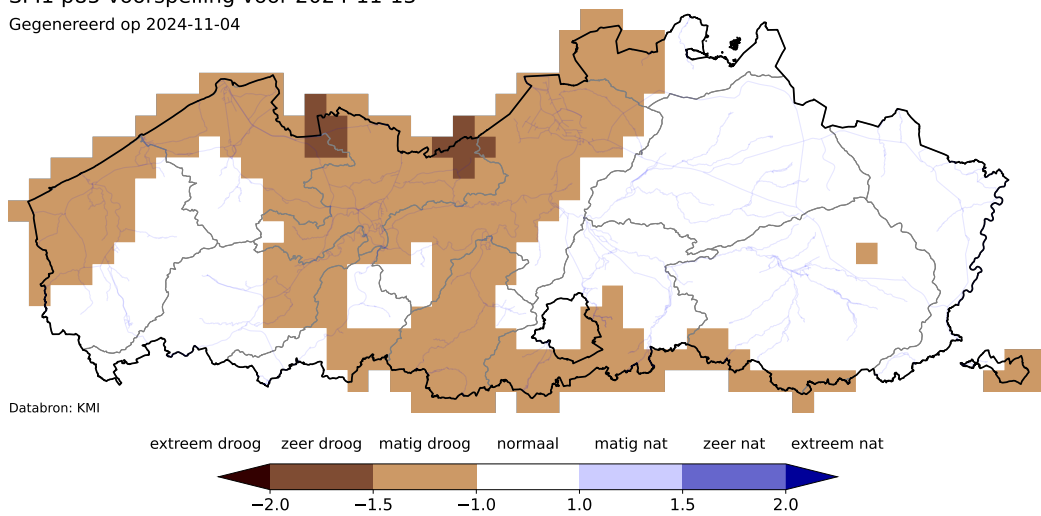
SPI1 p15 voorspelling voor 2024-11-13

Gegeneerd op 2024-11-04

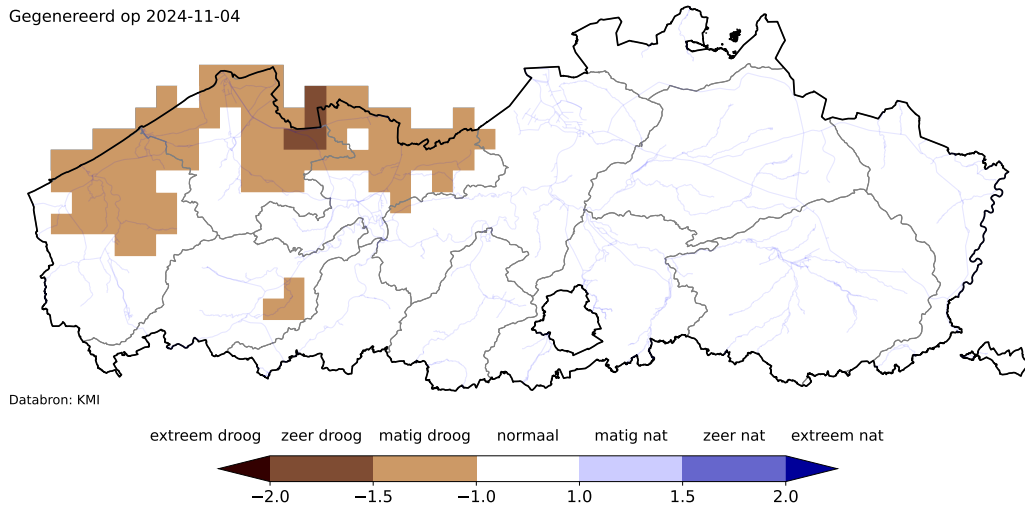
SPI1 p85 voorspelling voor 2024-11-13

Gegeneerd op 2024-11-04

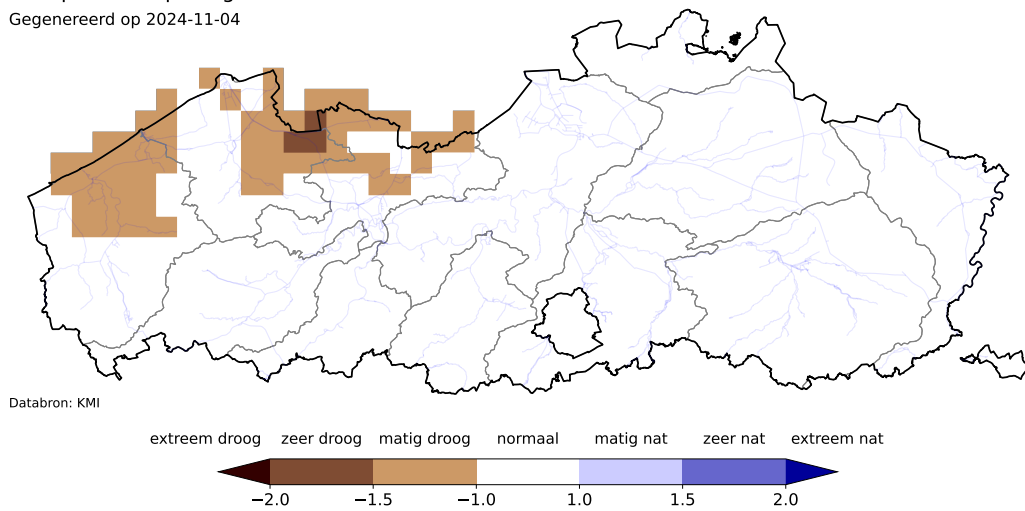

Figuur 5: 15 percentiel (boven) en 85 percentiel (onder) scenario van de voorspelde SPI1-indicator. (bron KMI)

SPI3 p15 voorspelling voor 2024-11-13
Gegeneerd op 2024-11-04

SPI3 p85 voorspelling voor 2024-11-13
Gegeneerd op 2024-11-04

Figuur 6: 15 percentiel (boven) en 85 percentiel (onder) scenario van de voorspelde SPI3-indicator. (bron KMI)

1.2 Neerslagtekort

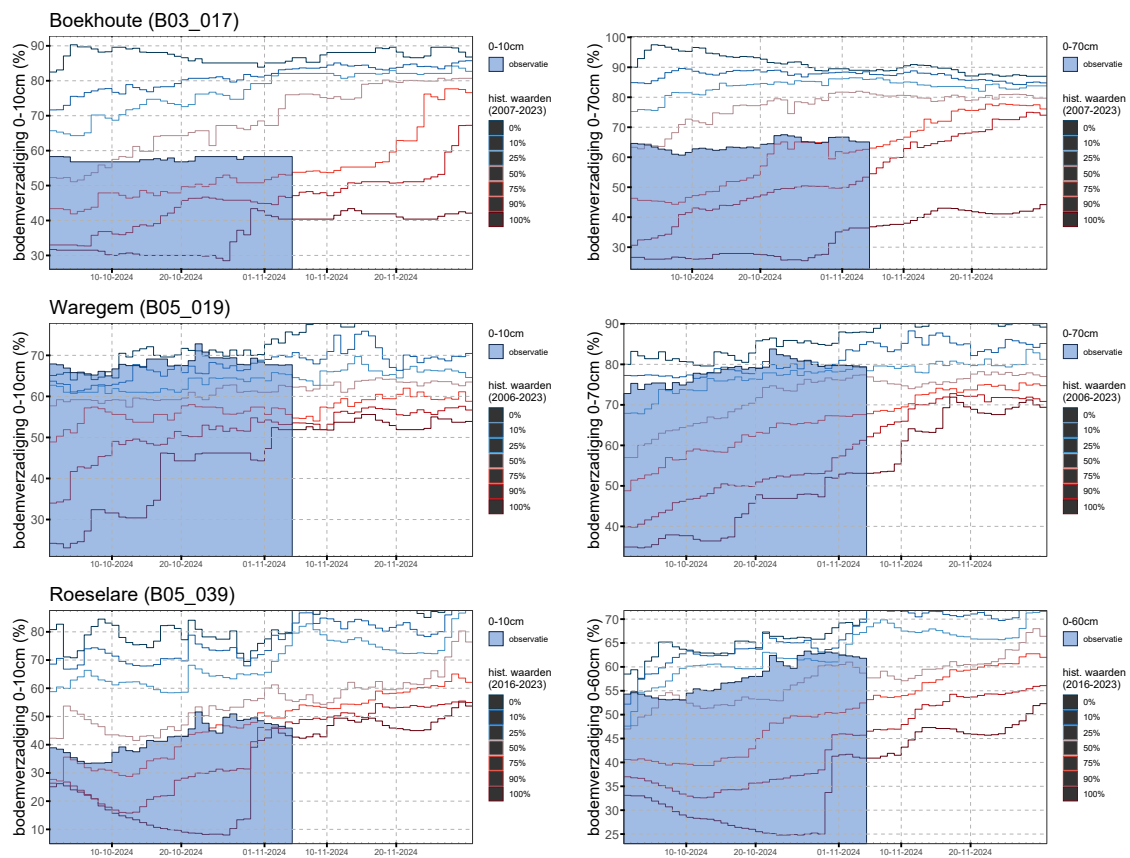
Elk jaar wordt tijdens het hydrologische zomerseizoen van 1 april t.e.m. 30 september het cumulatieve neerslagtekort berekend voor een aantal meteorologische stations. Dit cumulatieve neerslagtekort geeft het verschil weer tussen de neerslag en de potentiële evapotranspiratie die gemeten werden op deze stations, en is een indicator voor het risico op watertekort.

Op dit moment wordt geen neerslagtekort berekend.

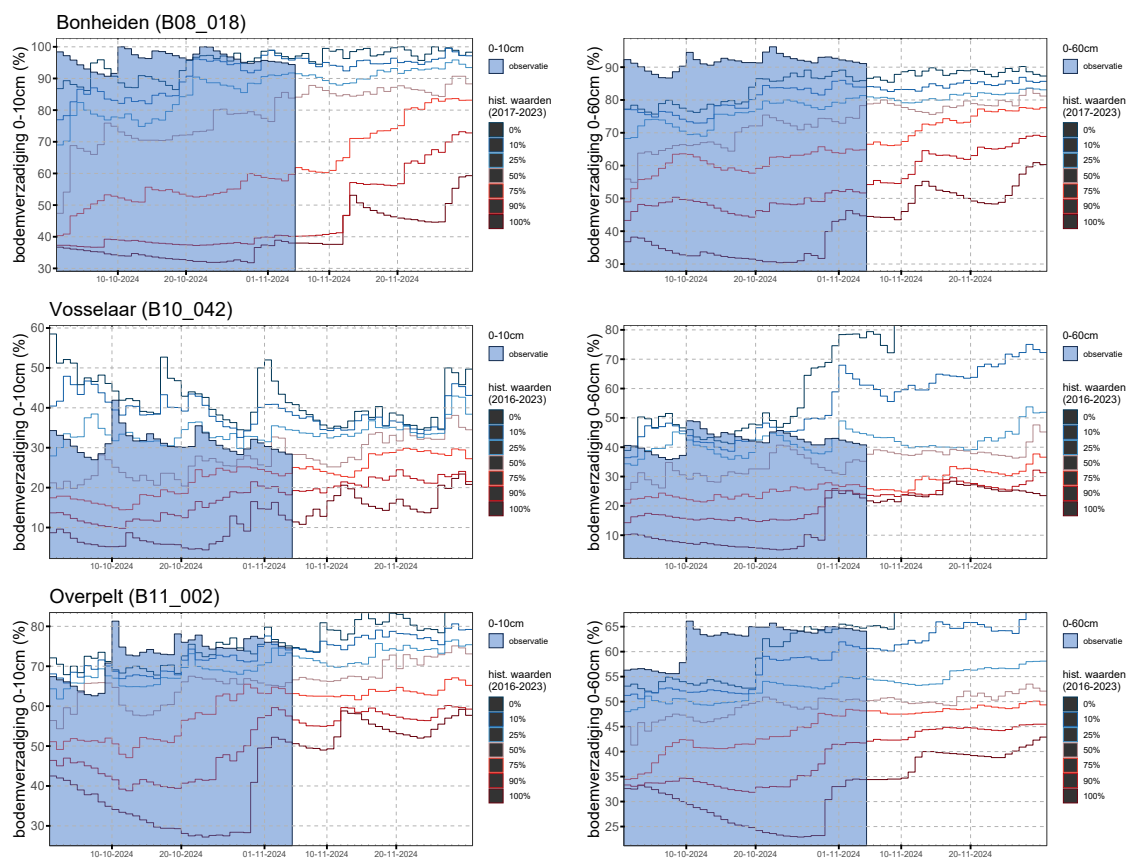
2 Hydrologie

2.1 Bodemverzadiging

Gedurende de maand september zien we relatief weinig verandering in de bodemverzadiging. Voor de tijd van het jaar betekent dit op een aantal locaties wel een evolutie naar iets lagere waarden voor de tijd van het jaar (Boekhoute en Roeselare). In Bonheiden en Overpelt blijven de waarden echter zeer hoog voor de tijd van het jaar en dit voor zowel de 0-10 cm laag als de laag 0-70 cm (Figuur 7, Figuur 8).

Figuur 7: Oppervlakkige bodemverzadiging (0-10cm) en bodemverzadiging voor het profiel (0-70cm) voor de meestaties van Boekhoute, Waregem en Roeselare.

Figuur 8: Oppervlakkige bodemverzadiging (0-10cm) en bodemverzadiging voor het profiel (0-70cm) voor de meestatons van Bonheiden, Vosselaar en Overpelt.

2.2 Freatisch grondwater

De grondwaterstandindicator is gebaseerd op maandelijkse peilmetingen in het primair meetnet door de VMM, SCK en De Watergroep voor freatische peilfilters met continue meetreeksen van minstens 11 jaar. Die maandelijkse peilmetingen worden aangevuld met dagelijkse modelberekeningen voor de periode 1991 - heden. Op [dov.vlaanderen](#) vind je alle grondwaterstanden, de [huidige toestand](#) en de [interactieve kaart](#) voor het freatische grondwater.

datum rapport: 06-11-2024

referentiedatum: 05-11-2024

aantal gebruikte meetplaatsen: 154

2.2.1 Historische vergelijking

De freatische grondwaterstand schommelt tijdens het jaar: hoog op het einde van de winter en laag op het einde van de zomer. Met de grondwaterstandindicator kijken we naar de toestand van het grondwater t.o.v. alle peilen gedurende het jaar (absolute vergelijking) en de toestand voor de tijd van het jaar (relatieve vergelijking).

Absolute vergelijking: Staat het freatisch grondwater hoog of laag (t.o.v. alle dagelijkse peilen van de referentieperiode)?

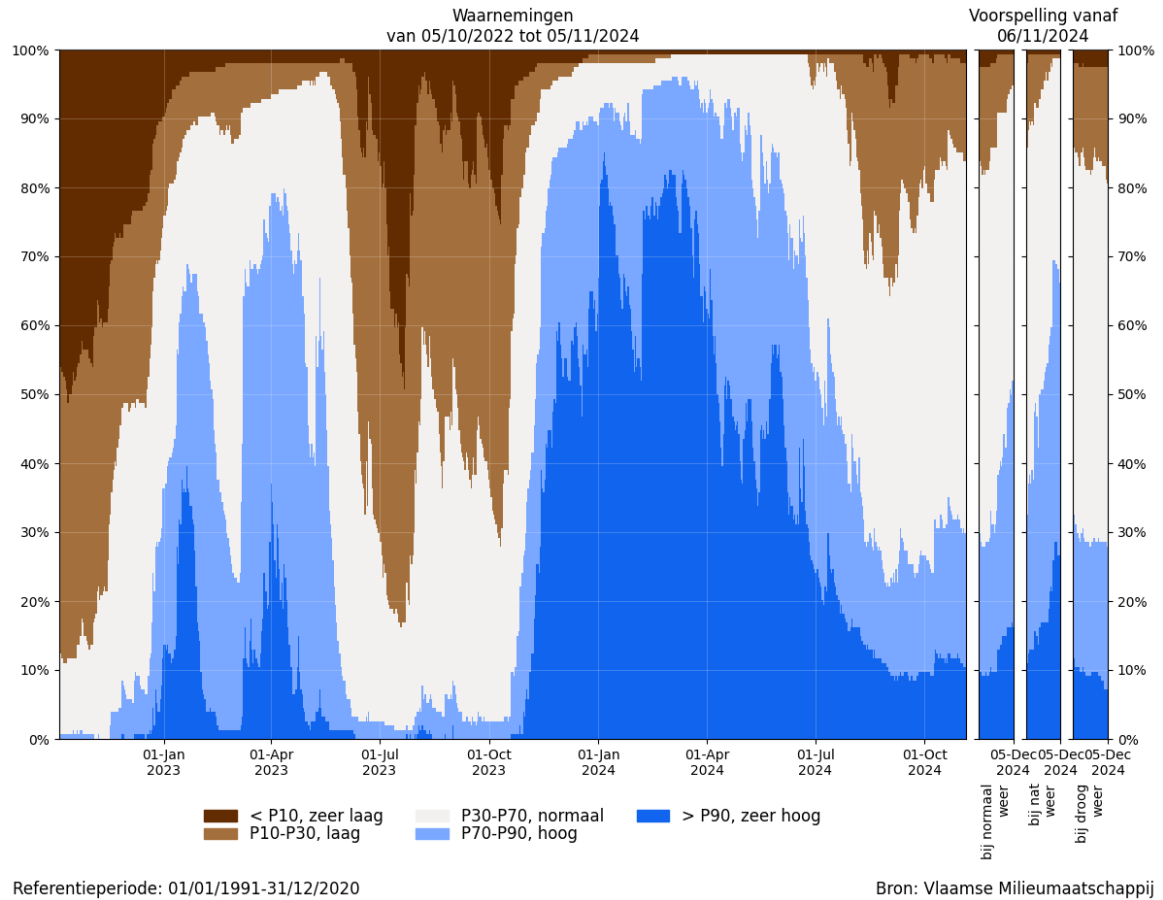
Op 5/11/2024 vertoonde 30% van de meetplaatsen een hoge (20%) tot zeer hoge (10%) freatische grondwaterstand. 53% vertoonde een normale, en 17% een lage (14%) tot zeer lage (3%) grondwaterstand ([Figuur 9](#)).

Vanaf midden oktober 2023 zien we een snelle afname van de aandelen lage, en een snelle toename van de aandelen hoge tot zeer hoge grondwaterstanden. Vanaf eind 2023 tot eind maart 2024 schommelt het percentage hoog tot zeer hoog grotendeels boven de 90%. Gedurende het afgelopen hydrologisch zomerseizoen (april - september 2024) namen de aandelen hoge tot zeer hoge (absolute) grondwaterstanden geleidelijk af tot rond de 25% eind oktober. Daarna zien we een lichte stijging tot zo'n 30% begin november. Begin november bevinden we ons aan het begin van het hydrologische winterseizoen (oktober tot eind maart). Een verschuiving naar klassen met hogere absolute grondwaterstanden is nu de normale trend.

Qua voorspellingen vanaf 6/11/2024 zien we dat, in een scenario met normaal of nat weer, de situatie natter wordt (met meer hoge en minder lage grondwaterstanden). In een droog scenario blijft de situatie na een maand zeer gelijkaardig aan de huidige (zie scenario gebaseerde voorspelling van 6/11 tot 5/12/2024 voor een normale, een natte en een droge situatie in de rechterkant van [Figuur 9](#)).

Begin november 2024 is de situatie van de (absolute) freatische grondwaterstanden hoger dan begin november 2022. Er waren toen quasi geen hoge tot zeer hoge grondwaterstanden, en het aandeel laag tot zeer laag lag rond de 80%. Begin november 2023 was echter iets natter: het aandeel hoog tot zeer hoog lag rond de 30 à 40%. Op het einde van die maand nam dat aandeel zelfs toe tot 85%.

Absolute toestand van de freatische grondwaterstand

Figuur 9: Absolute toestand van de freatische grondwaterstand: Percentage van de meetplaatsen met een zeer lage, lage, normale, hoge of zeer hoge grondwaterstand (t.o.v. alle peilen van de referentieperiode) voor de afgelopen 2 jaar + scenariogebaseerde voorspelling voor de komende maand. In de winter worden vooral hoge grondwaterstanden verwacht, in de zomer vooral lage.

Relatieve vergelijking: Wat is de toestand van het freatische grondwater voor de tijd van het jaar?

Oktober 2024 was in Ukkel een normale maand qua neerslag. In het westen viel er echter minder neerslag dan normaal en in het oosten net wat meer.

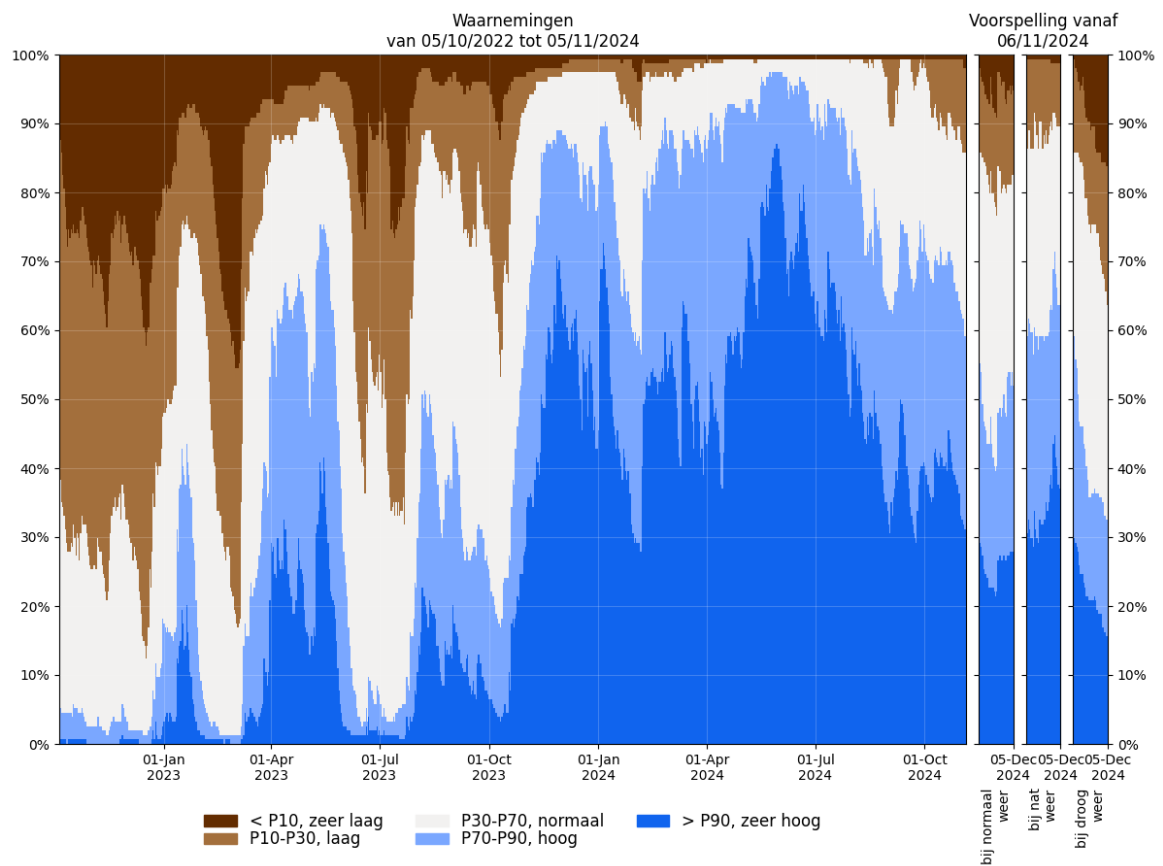
De toestand van het freatische grondwater blijft voor Vlaanderen in het algemeen hoger dan normaal voor de tijd van het jaar, maar minder extreem dan de afgelopen 12 maanden: Op 5/11/2024 vertoonde 58% van de meetlocaties een hoge (28%) tot zeer hoge (30%) freatische grondwaterstand voor de tijd van het jaar. 28% vertoonde een normale, en 14% een lage (12%) tot zeer lage (2%) grondwaterstand voor de tijd van het jaar ([Figuur 10](#)).

In het freatische grondwater zagen we vanaf midden oktober tot midden november 2023 een sterke toename in de aandelen (zeer) hoge standen voor de tijd van het jaar. Van april tot juli 2024 steeg dat aandeel zelfs vaak tot boven de 90%. Vanaf augustus was er een afname te zien van de (relatieve) percentages hoog tot zeer hoog. De afgelopen maand zette die afname zich door terwijl ook het aandeel (relatief) lage grondwaterstanden toenam.

Begin november 2024 blijft de situatie voor de tijd van het jaar veel natter dan op hetzelfde tijdstip 2 jaar geleden met toen quasi geen (relatief) hoge grondwaterstanden. Begin november 2023 was relatief natter met net iets meer (relatief) hoge tot zeer hoge en iets minder lage tot zeer lage grondwaterstanden. Het einde van november 2023 was veel natter dan normaal met bijna 90% hoge tot zeer hoge grondwaterstanden voor de tijd van het jaar.

In de voorspellingen blijft de situatie overwegend hoger dan normaal voor de tijd van het jaar voor het normale en het natte scenario. Voor het scenario met droog weer zouden we evolueren naar eerder normale situatie voor de tijd van het jaar. Zie de scenario gebaseerde voorspellingen van 6/11 tot 5/12/2024 voor een normale, een natte en een droge situatie in de rechterkant van [Figuur 10](#).

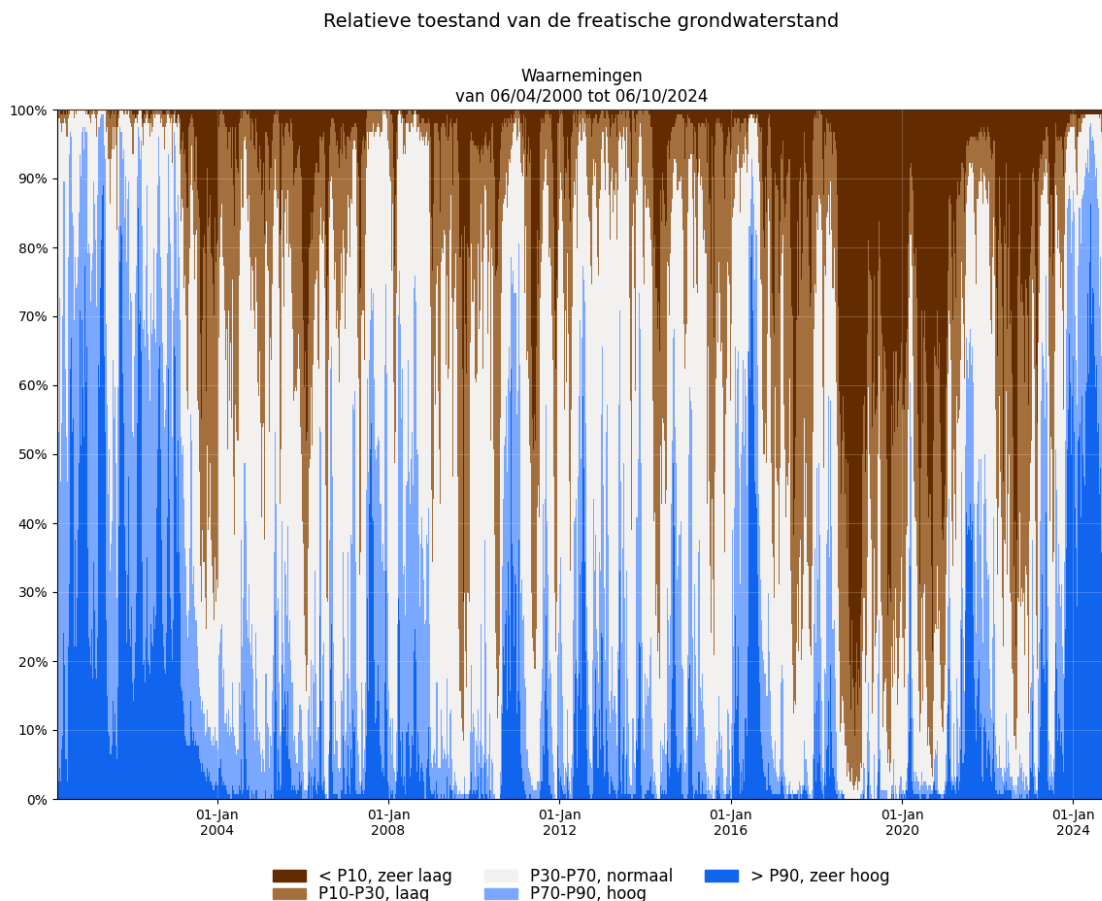
Relatieve toestand van de freatische grondwaterstand

Figuur 10: Relatieve toestand van de freatische grondwaterstand: Percentage van de meetplaatsen met een zeer lage, lage, normale, hoge of zeer hoge grondwaterstand voor de tijd van het jaar, voor de afgelopen 2 jaar + scenariogebaseerde voorspelling voor de komende maand.

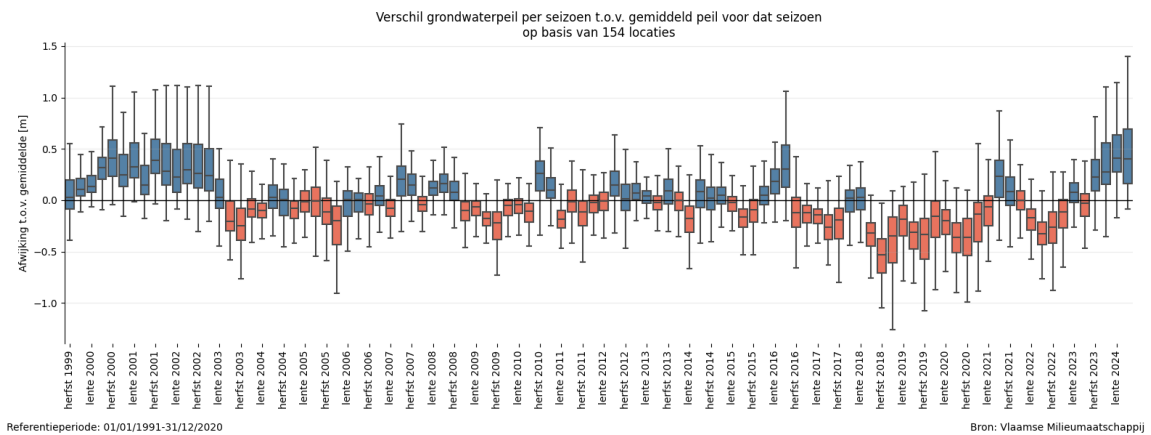
Figuur 11 toont de grafiek voor de relatieve toestand van 6/4/2000 tot 6/10/2024. In de periode 2017-2020 en het jaar 2022 zagen we duidelijk langere periodes met grotere percentages lage tot zeer lage freatische grondwaterstanden voor de tijd van het jaar. Iets langere periodes met belangrijke aandelen normale/hoge grondwaterstanden voor de tijd van het jaar kwamen toen bijna niet voor, met uitzondering van het voorjaar van 2018. De natte zomer van 2021 en de periode vanaf 2023 staan in sterk contrast met de droge periode daarvoor. Vooral vanaf het najaar van 2023 zien we continu overwegend hoge tot zeer hoge relatieve grondwaterstanden.

Deze (en de verdere) evolutie hangt af van hoeveel neerslag er valt en hoeveel water er verdampt. Neerslag en verdamping bepalen samen het neerslagtekort of -overschot. Bij een groter dan normaal neerslagtekort is het logische gevolg dat ook de grondwaterstanden sneller dalen of trager herstellen dan normaal (en vice versa). Als door klimaatverstoring extreme weersomstandigheden (uitzonderlijk droog of nat) frequenter zullen optreden of langer zullen aanhouden zal dit zich ook weerspiegelen in de situatie van het freatisch grondwater.

Figuur 11: Relatieve toestand van de freatische grondwaterstand (6/4/2000 – 6/10/2024): Percentage van de meetplaatsen met een zeer lage, lage, normale, hoge of zeer hoge grondwaterstand voor de tijd van het jaar.

Figuur 12 toont de verdeling van de verschillen (op 154 locaties) tussen het gemiddeld grondwaterpeil voor elk individueel seizoen en het gemiddeld peil per seizoen in de referentieperiode. Deze grafiek toont hoeveel hoger of lager dan normaal de peilen waren voor een bepaald seizoen. In de lente en zomer van 2024 was de gemiddelde grondwaterstand voor de mediane meetplaats ruim 40 cm hoger dan normaal in hetzelfde seizoen in de referentieperiode. In de natte periode 2000-2002 was de seizoensgemiddelde grondwaterstand voor de mediane meetplaats ook enkele tientallen centimeter hoger dan normaal. In de periode 2017-2020 was de seizoensgemiddelde grondwaterstand voor de mediane meetplaats meestal net enkele tientallen centimeter lager dan normaal.

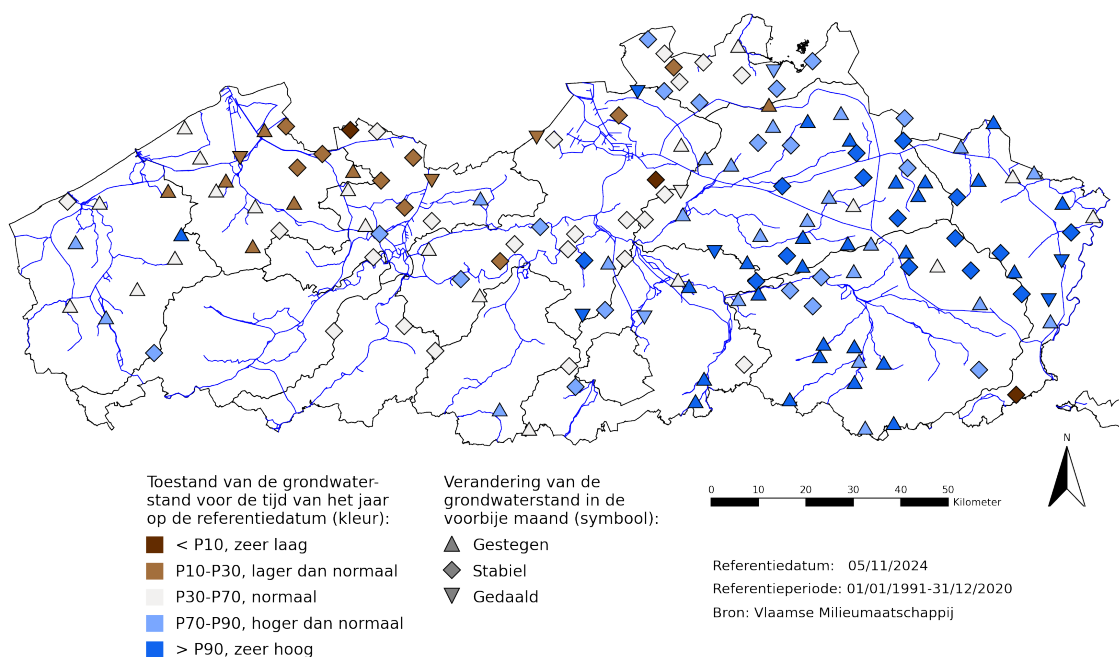

Figuur 12: Verdeling van de verschillen tussen het grondwaterpeil per seizoen t.o.v. het gemiddeld peil in de referentieperiode voor dat seizoen (o.b.v. 154 locaties).

2.2.2 Is het freatische grondwater gestegen of gedaald?

Op 5/11/2024 waren op 49% van de meetplaatsen de (absolute) freatische grondwaterstanden gestegen t.o.v. een maand eerder. Op 44% van de meetplaatsen bleven de peilen stabiel, en op 7% was er een daling. Gedurende het hydrologische winterseizoen (oktober-maart) verwachten we overwegend stijgende freatische grondwaterstanden.

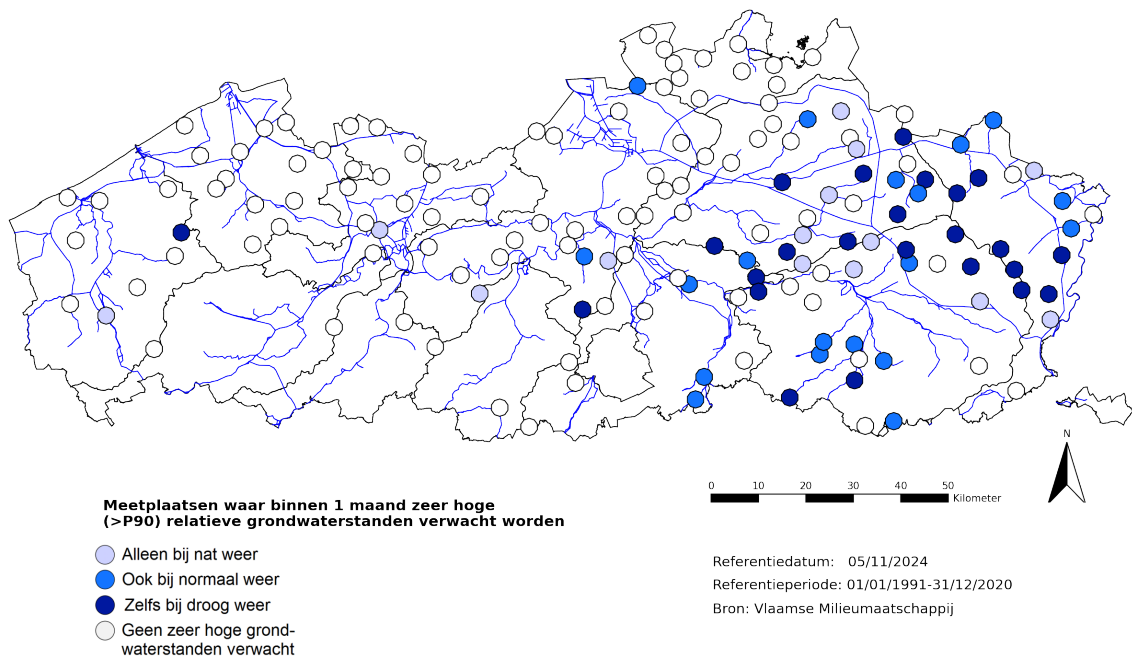
De toestand van het freatische grondwater blijft voor Vlaanderen in het algemeen hoger dan normaal voor de tijd van het jaar: Op 5/11/2024 vertoonde 58% van de meetlocaties een hoge (28%) tot zeer hoge (30%) freatische grondwaterstand voor de tijd van het jaar. 28% vertoonde een normale, en 14% een lage (12%) tot zeer lage (2%) grondwaterstand voor de tijd van het jaar. **Figuur 13** toont de relatieve grondwaterstandindicator met stijgende/dalende peilen. Opvallend is dat er in het noordwestelijke deel van Vlaanderen meer lage grondwaterstanden voor de tijd van het jaar voorkomen. De oorzaak hiervan is de lager dan normale hoeveelheid neerslag die hier de afgelopen maanden viel. Over het algemeen reageren de grondwaterstanden er ook sneller op de weersomstandigheden. In het zuidoostelijke deel van Vlaanderen zijn de meeste grondwaterstanden net hoog tot zeer hoog voor de tijd van het jaar.

Figuur 13: Huidige grondwaterstandsveranderingen en relatieve situering van de huidige freatische grondwaterstand.

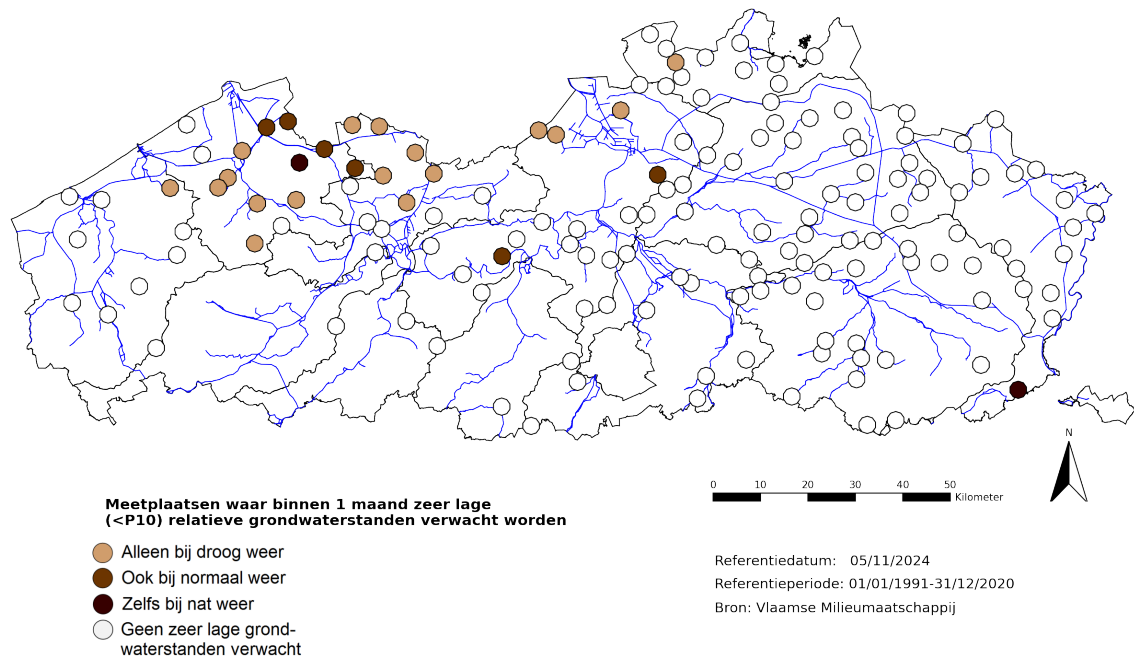
2.2.3 Worden er volgende maand zeer lage of zeer hoge freatische grondwaterstanden verwacht?

Volgende maand verwachten we bij nat weer op 37% van de meetplaatsen zeer hoge grondwaterstanden ($>P90$) voor de tijd van het jaar, bij normaal weer op 28%, en bij droog weer nog op 15% van de meetplaatsen (Figuur 10 en Figuur 14). Deze bevinden zich vooral in de oostelijke helft van Vlaanderen.

Figuur 14: Meetplaatsen waar volgende maand zeer hoge ($>P90$) freatische grondwaterstanden voor de tijd van het jaar verwacht worden.

Volgende maand verwachten we bij droog weer op 16% van de meetplaatsen zeer lage (<P10) grondwaterstanden voor de tijd van het jaar, bij normaal weer op 3% en bij nat weer op 1% van de meetplaatsen (Figuur 10 en Figuur 15). Deze bevinden zich vooral in het bekken van de Brugse Polders en het bekken van de Gentse Kanalen.

Figuur 15: Meetplaatsen waar volgende maand zeer lage (<P10) freatische grondwaterstanden voor de tijd van het jaar verwacht worden.

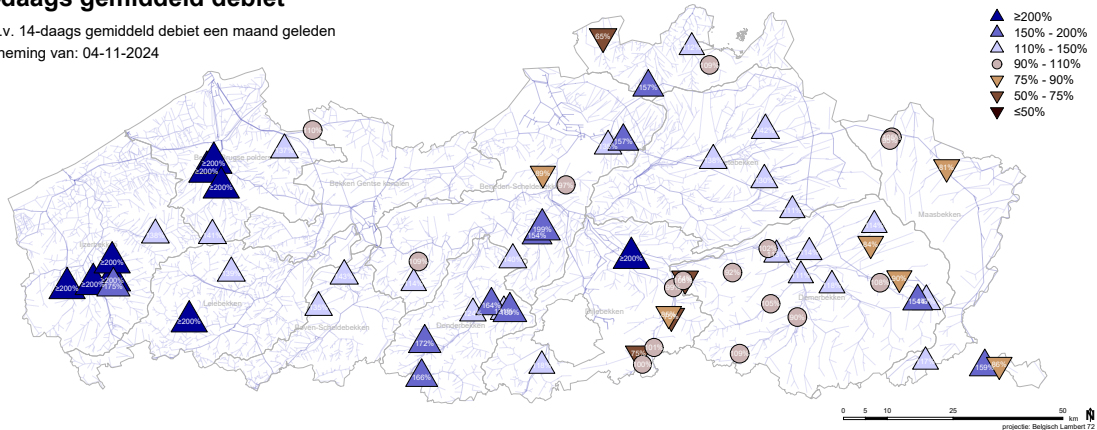
2.3 Debeten onbevaarbare waterlopen

2.3.1 Waarnemingen

Op de meeste meetplaatsen in Vlaanderen zien we een toename van de 14-daags gemiddelde debieten in vergelijking met de toestand een maand geleden (Figuur 16). Enigszins uitzondering hierop vormt het Dijlebekken en de westelijke helft van het Demerbekken, waar de debieten ongeveer gelijk gebleven zijn of zelfs licht gedaald t.o.v. een maand geleden. Wel is in alle bekken, behalve het bekken Brugse Polders, momenteel een (licht) dalende trend aanwezig (zie verder ook in Figuur 18).

14-daags gemiddeld debiet

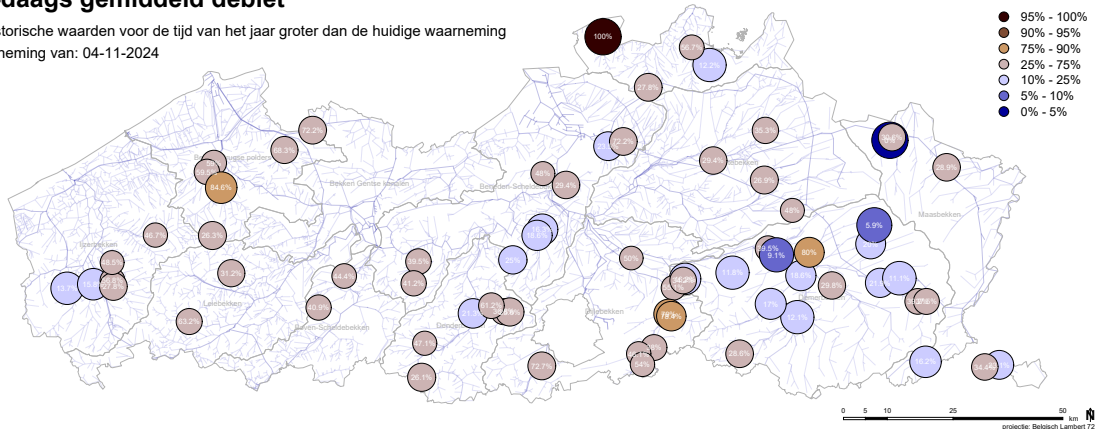
% t.o.v. 14-daags gemiddeld debiet een maand geleden
waarneming van: 04-11-2024

Figuur 16: Verandering van het 14-daags gemiddeld debiet in de voorbije maand.

14-daags gemiddeld debiet

% historische waarden voor de tijd van het jaar groter dan de huidige waarneming
waarneming van: 04-11-2024

Figuur 17: 14-daags gemiddeld debiet als percentiel (overschrijding) van de historische waarden voor dezelfde periode van het jaar.

We meten actueel in 63 % van de stations normale¹ 14-daags gemiddelde debieten voor de tijd van het jaar, t.o.v. 55 % een maand geleden. Op 7 % van de meetplaatsen worden zeer lage tot lage waarden (resp. 1 % en 6 %) vastgesteld, terwijl dat begin oktober op 10 % van de meetplaatsen was. Op 30 % van de stations worden hoge (26 %) tot zeer hoge (4 %) 14-daags gemiddelde debieten gemeten, t.o.v. respectievelijk 20 % en 15 % vorige maand.

¹Met "zeer laag/hoog" bedoelen we dat meer dan 90% van de historische waarden voor de tijd van het jaar groter/lager zijn dan de momenteel geobserveerde waarde, "laag/hoog" wil zeggen meer dan 75 %

We zien dus na de verschuiving naar hogere 14-daagse debieten door de natte maand september terug een normalisatie gedurende oktober naar normale 14-daags gemiddelde debieten voor de tijd van het jaar (Figuur 17).

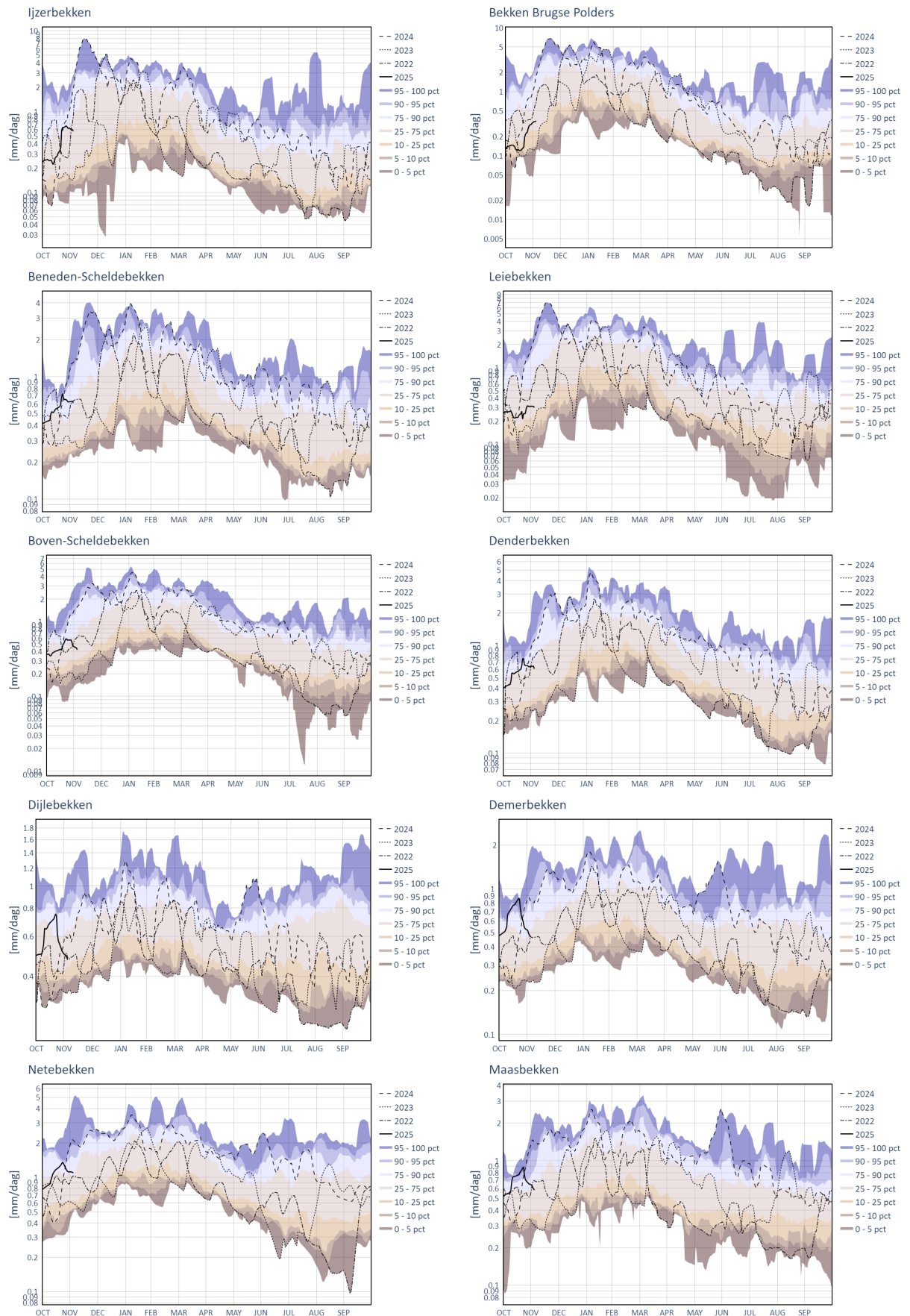
In Figuur 18 capteren we de tijds-evolutie van de 14-daags gemiddelde debieten per stroomgebied. Hiertoe werden de specifieke² 14-daags gemiddelde debieten per bekken over de stations uit-gemiddeld voor die stations die over een tijdreeks van meer dan 30 jaar beschikken.

We zien in deze figuur eerst en vooral het gemiddeld verloop doorheen het jaar, met hogere afvoeren in de hydrologische winter (oktober - maart) en verlaagde afvoeren in de zomer (april-september). Ter referentie werden ook de voorbije hydrologische jaren afgebeeld.

Voor het huidig hydrologisch jaar 2025³ zien we globaal gesproken een zeer gemiddelde eerste maand met in het Dijle- en Demerbekken weliswaar een eerste periode tijdens oktober met verhoogde afvoeren die zich reeds hersteld hebben. In alle bekkens, behalve de Brugse Polders is momenteel een (licht) dalende trend aanwezig.

²Het specifiek debiet is het gemeten debiet (in m^3/s), genormeerd met de oppervlakte van het stroomgebied aan de meetlocatie. Het specifiek debiet wordt typisch in mm/h of mm/dag uitgedrukt.

³1 oktober 2024 - 30 september 2025

Figuur 18: Stroomgebiedsgemiddelde specifieke afvoer en vergelijking met de afgelopen 30 jaar. Per bekken is de gemiddelde specifieke afvoer bepaald voor een selectie van stations waarvoor een tijdreeks van meer dan 30 jaar debietsdata beschikbaar is. Deze waarde wordt vervolgens als functie van de dag in het hydrologisch jaar (te beginnen van 1 oktober) vergeleken met de historische waarden (kleurcode).

2.3.2 Voorspellingen

Op het moment van schrijven zijn de waterpeilen op de onbevaarbare waterlopen overal normaal.

Er worden geen kritieke overstromingen vanuit de onbevaarbare waterlopen voorspeld. Dit geldt voor zowel de korte termijn (48 uur vooruit) als voor de lange termijn (10 dagen vooruit).

De overstromingsvoorspellingen worden dagelijks bijgesteld, de meest recente resultaten vind je op waterinfo.vlaanderen.be.

3 Samenvatting

Meteorologie

Oktober was een zeer gemiddelde maand voor wat betreft het neerslagtotaal. In Ukkel viel er 67,7 mm t.o.v. een normale waarde van 67,8 mm (1991-2020). De neerslagkaart toont dat de westelijke bekkens iets minder neerslag ontvingen met waarden tussen de 35 en 55 mm. In het uiterste oosten viel de meeste neerslag op te tekenen met waarden tot ca. 100 mm meer bepaald in het zuidelijke Maasbekken en de Voerstreek.

De neerslagtotalen in het VMM-pluviometernetwerk variëren voor oktober tussen 37,7 mm en 102,6 mm. Gemiddeld over de VMM pluviometers vinden we een neerslagtotaal van 57,8 mm wat aangeeft dat het in Vlaanderen gemiddeld iets droger is gebleven dan wat de metingen in Ukkel aangeven.

De neerslagtotalen in het VMM-pluviometernetwerk van de voorbije 3 maanden (augustus t.e.m. oktober) geven nog altijd een gevarieerd beeld met de meeste neerslag in de oostelijke bekkens.

De neerslagtotalen voor de afgelopen 3 maanden variëren van 154,3 mm in Klemskerke waar de minste neerslag viel tot 289,9 mm in Heverlee met de meeste neerslag. Gemiddeld registreerden de VMM pluviometers voor de periode augustus - oktober in totaal 220,8 mm neerslag, wat nagenoeg perfect overeenkomt met de klimatologisch normale waarde van 219,6 mm (1991-2020). Lokaal in Ukkel viel daarentegen in de afgelopen 3 maanden in totaal 344,4 mm neerslag, wat 157% van de normale waarde bedraagt.

De SPI index op de korte termijn (SPI-1) vertoont op 3/11/2024 nagenoeg voor gans Vlaanderen normale waarden voor de tijd van het jaar. Enkel in het uiterste oosten wordt een zone met matig natte waarden vastgesteld en in het noorden van de provincie Oost-Vlaanderen worden matig droge waarden opgetekend.

Voor de SPI index op langere termijn (SPI-3) zien we op 3/11/2024 eveneens overal normale waarden, behalve voor een zone in het noordwesten van onze regio waar reeds matig droge waarden opgetekend worden voor de tijd van het jaar.

Door de bescheiden hoeveelheid voorspelde neerslag verwachten we dat de korte termijn index (SPI-1) verder zal evolueren naar een matig droge situatie voor grote delen van Vlaanderen met

een zeer droge toestand in het noorden van Oost-Vlaanderen. Ook voor de voorspelde SPI-3 index (3-maandelijks) verwachten we een evolutie naar een matig droge toestand voor het noordwesten van Vlaanderen.

Hydrologie

De toestand van het freatische grondwater blijft voor Vlaanderen in het algemeen hoger dan normaal voor de tijd van het jaar, maar minder extreem dan de afgelopen 12 maanden: op 5/11/2024 vertoonde 58% van de meetlocaties een hoge (28%) tot zeer hoge (30%) freatische grondwaterstand voor de tijd van het jaar. 28% vertoonde een normale, en 14% een lage (12%) tot zeer lage (2%) grondwaterstand voor de tijd van het jaar. Opvallend is dat er in het noordwestelijke deel van Vlaanderen meer lage grondwaterstanden voor de tijd van het jaar voorkomen, en in het zuidoostelijke deel van Vlaanderen net meer hoge. Dit hangt in grote mate samen met de verdeling van de neerslag over Vlaanderen de voorbije maanden.

Meer info over de werking van het grondwatersysteem en de betekenis van lage grondwaterstanden vind je in [dit filmpje](#). Op dov.vlaanderen.be vind je alle grondwaterstanden, de [huidige toestand](#) en de [interactieve kaart](#) voor het freatische grondwater.

Op de meeste meetplaatsen in Vlaanderen zien we een toename van de 14-daags gemiddelde debieten in vergelijking met de toestand een maand geleden. Enigszins uitzondering hierop vormt het Dijlebekken en de westelijke helft van het Demerbekken, waar de debieten ongeveer gelijk gebleven zijn of zelfs licht gedaald t.o.v. begin oktober. Wel is in alle bekkens, behalve het bekken Brugse Polders, momenteel een (licht) dalende trend aanwezig.

We meten actueel in 63 % van de stations normale 14-daags gemiddelde debieten voor de tijd van het jaar, t.o.v. 55 % een maand geleden. Op 7 % van de meetplaatsen worden zeer lage tot lage waarden (resp. 1 % en 6 %) vastgesteld, terwijl dat begin oktober op 10 % van de meetplaatsen was. Op 30 % van de stations worden hoge (26 %) tot zeer hoge (4 %) 14-daags gemiddelde debieten gemeten, t.o.v. respectievelijk 20 % en 15 % vorige maand.

We zien dus na de verschuiving naar hogere 14-daagse debieten door de natte maand september terug een normalisatie gedurende oktober naar normale 14-daags gemiddelde debieten voor de tijd van het jaar.

Op het moment van schrijven zijn de waterpeilen op de onbevaarbare waterlopen overal normaal. Er worden geen kritieke overstromingen vanuit de onbevaarbare waterlopen voorspeld. Dit geldt voor zowel de korte termijn (48 uur vooruit) als voor de lange termijn (10 dagen vooruit). De overstromingsvoorspellingen worden dagelijks bijgesteld, de meest recente resultaten vind je op waterinfo.vlaanderen.be.